

ናይ ወረቆት ዜግነትን ነዋታዊ ሃብትን ተደሚሩ።

ሚዛኑ ክንዲ ሃገራዊ መንነታዊ ክብሪ ኣይመጽእን።

ሚዛን ዓለማዊ ሓባራዊ ናብራ ኣብ ህንካን ሃባንዩ ዝምርኮስ። ናትካ ሒዝካ ናብ ካልእ ክትገሸ። ካብ ካልእ ዝመጽኡኻ ኣጋይሽ ድማ ብግቡእ ከተተኣናግድ ትክእለሉ ጥጡሕ ባይታ ምስ ዝህልወካዩ ኣነን እከለን ማዕረ ኢና ኢልካ ኣፍካ መሊእካ ብድፍረት ክትዛረብ ትክእል። መሻርኽትኻውን ብርትዓዊ ሓባራዊ መንፈስ ክሪኣካን ክቐርቡካን ዝክእል። ብቐጥታ ድዩ ብተዘዋዋሪ ሃገርካ ብግቡእ ምምሕዳር ምስ ሓርበተካ፣ ናትካ ገዲፍካ ናብቶም ህዝቦምን ሃገሮም ብግቡእ ዝመርሑ ዘመሓድሩ ወገናት ገጽካ ምጥማት፣ መጽዋትን ተመጽዋትን ምብር ብሕግን ብሕልናን ማዕርነታዊ ሚዛን ኣየመልክትን።

ኣብ ሰናይ ምሕረቶም፣ ካብ ጸጋታቶምን ልግሶምን ብትረኽቦ ገንዘባውን ነዋታውን ህያባት ካብ ግዝያዊ መሰጋገሪ ድልድል ምዃኑ ዝሓልፍ ዘተኣማምን ውሕስነት የብሉን። ነዚ ተረዲእካ ብንቕሓት ብውሳኔ ናብ መሰረታዊ መንነትካ ኣቐልቦ ዘይምግባር ባዕልኻ ንባዕልኻ ሰብኣዊ ክብርኻ ክዋረድ ምፍራድዮ። ነቲ ናትካ ብካልኣይ ሳልሳይ ደረጃ ሰሪዕካ፣ ካብ ካልኣት ብልግሲ ንትረኽቦ ረብሓ ቀዳምነት ብምሃብ ከም ውሕስነት ቀጸሊ ህይወትካ ምውሳድ መንነት ዘይብሉ ሰብ ካብ ምዃን ወጻኢ ካልእ መግለጺ የብሉን። ኣብ ቀንዲ መግለጺ መንነትካ ዝኾነ ክብርታትን ባህርያዊ ጸጋታትን ተስፋ ምቕራጽ፣ ኣብ ዘይናትካ ከኣ ተስፋ ምግባር፣ መሰረታዊ ናይ ኣተሓሳስባ ጌጋዮ። ዘኸፍሎ ዕዳ ድማ ብኡ መጠን ከቢድዮ።

ብክብሪ ተዓዲምካ ዘይኮነ፣ ብዘይ ሕጋዊ ኣገባብ ክሳብ እንተተሓለፍኩ ጽቡቕ እንተተረፍኩ ዝዕድለይ ብናይ ሞትን ሕየትን ውሳኔ፣ ብዙሕ ገንዘብ ንደላሎ ከፊልካ ተመለስ እናተበሃልካ ማዕጾ ደፊእካ ትኣትዎ ሃገር ፈጸሙ ሃገርካ ክኸውን ኣይክእልን። ኣሕዋትካን ኣሓትካን ብፖሊሲ ተኩሲኻ ቅተል እናተቐዘፉ፣ ኣብ ምድረ ቦዳ ሰሃራ እናረገፉ፣ ኣብ ባሕርን ውቅያኖሳትን ብኣሰቃቂ ኩነታት እናሃለቑ፣ ኣውዲቕካ ሕለፍ ብዝመሰል ንስክላ ብህይወት ተሪፍካ ኣብ ተዛማዲ ሰላም ዘለዎ ሃገር ምስ በጻሕካ ዝመጸእካሉ ምርሳዕ ከኣ ክብሪ ሰብኣውነት ምዝንጋዕዮ። ከምኡውን ንዘይናትካ ከም ናትካ ቆጶርካ ኣጉል ኩርዓት ምንጽባቕ ናይ ውድቀት ውድቀትዮ።

ሰባት ካብ እንስሳ ዝፈልዮም ሕማቕን ጽቡቕ ዝመምይሉ፣ ታሪኽ ዝሰርሕሉን ዝዕቅቡሉን ሕልናን ሰብኣውን ፖለቲካውን መንነት ስለ ዘለዎምዮ። ኣብ መንጎኦም ከኣ ሓደ ካብቲ ካልእ ዝፍለይሉ ናይ ብሄርን ቋንቋን መንነት ኣለዎም። ናይ ሃይማኖት መንነት ኣለዎም። ናይ ባህሊ መንነት ኣለዎም። ናይ ታሪኽ መንነት ኣለዎም። ናይ ሞያ መንነት ኣለዎም። ናይ ሃገርነት መንነት ድማ ኣለዎም። እዚ ናይ መንነት ረቕሒታትዚ ነናቱ ክብሪ ኣለዎ። እዚ መንነታዊ ክብርታትዚ ብምሉእ ምስ ዝኸበር፣ ናይቲ ሰብ ምሉእ ሰብኣዊ ክብሪ ተሓልዮ ኣሎ ትብል። ካብዚ ገለ ምስ ዝጎድሎ ከኣ ምሉእ ኣይኮነን ገለ ኅዲልዎ ኣሎ ትብል።

ብሄራዊ (ቋንቋዊ) መንነት ብምርጫ ወይ ፖለቲካዊ ስነ-ሓሳብ ትሉብሶ መንነት ኣይኮነን። ካብ ምርጫን ሰብ ዝሰርሖን ወጻኢ ብተፈጥሮ ትረኽቦ ናይ መንነት ጸጋዮ። ነዚ ምጽላእ፣ ዘይምክባር ነብስኻ ምጽላእ ሰብኣዊ ክብርኻ ናብ ዕዳጋ ምውራድዮ። ሃይማኖት ናይ ነፍስ ወከፍ ሰብ ምርጫ ስዒቡ ዝመጽእ መንነትዮ። ይኹን ግን ሃይማኖትን ሃይማኖታዊ ስነ-ስርዓትን ተኸቲልካ ዘይምኻድ፣ ሓደ ክትጎናጸፎ ዘለካ ረዚን ነገር ምስኣን ካብ ዝበዝሕ ሕብረተ-ሰብ ምንጻል ዘኸትል መንገዲ ዕብዳንዮ። ታሪኽካ ዘይምፍላጥ ነቲ ኣወንታዊ ሸነኹ ዘይምዕቃብ፣ ባህልኻ ብግቡእ ዘይምክባር፣ ካብ ምልኣተ መንነት ዘውህብ ሚዛን ብገዛእ ርእሰካ ምውራድን ምሕሳርንዮ። ንመበቆል ሃገርካ ምስ ናይ ወረቆት ዜግነት ምውድዳር ወይ ካብኡ ኣትሒትካ ምርኣይ ድማ እቲ ዝኸፍኡ ጫፍ ናይ መንነትካ ምጥፋእዮ።

ስለምንታይ? ይሕመቅ ይጸብቅ፡ ይድሐር ይማዕብል፡ ይሃብትም ይድከ ናትካዩ ናትካ። ዘይናትካ ኣይናትካን። መሰረትካ ኣጣጢሕካ ናብ ካልእ ክትገይሽ እንክለኻ ክብሪ ኣለካ። ሰብአውን ፖለቲካውን ክብሪ። ብሄራዊ (ቋንቋዊ) ፣ ታሪኻዊ፣ ባህላዊ፣ ሃይማኖታዊ፣ ሃገራዊ መንነትካ ኣዋዲቕኻ። ኣብ ናይ ወረቓት ዜግነት ተኣማሚንካ ኣስተርሂኻ ክትነብር ምሕሳብ ምስ ዝህሉ ግን፡ ካብ ሳዕሪ ብላዕ እንሰሳዊ ኣተሓሳስባ ዝፍለ ኣይኮነን።

ምክንያቱ ዋላ ንሰኻ ኣብ ሃገርካ ዝሰኣንካዮ፡ ኣብ ሃገር ስደት ድማ ብዘረኽብካዮ ተዛምዳዊ ሰላምን ብዓይነቱ ዝተፈልየ ነገራዊ ረብሓን ብምውድዳር፡ ኣፍሪቃ እንታይ ገይራትለይ፡ መበቆል ሃገረይ ገይረላ ምበር እንታይ ሂሳብኪ፡ ኣብዚ ጽቡቕ ናይ መነባብሮ ለውጢ ረኺብ ስለ ዘለኹ እዚዩ ሃገረይ ኣብ ዝብል መደምደምታ እንተተበጸሕካ እታ ዘይናትካ ናትካ ክትከውን ኣይትክእልን። ንሰኻ ማዕጾ ጳሕኩሕካ ኣሕድሩኒ ኣንብሩኒ ኢልካ ብሰብአውነት ተደንጊጹልካ ዝኣተኻ ምበር፡ ይብጸሓኒ ይምልከተኒ/ዩ ኢልካ ውርሻ ወለዲ ክትማቕ ዝኸድካ ኣይኮነን። ወሰንቲ እቶም ኣብኡ ዝጸንሑኻ ሰብ መሬት ሰብ ቤት ምበር ንሰኻ ኣይኮነን። ካብ መዓልታት ሓደ መዓልቲ እዚ ውርሻ ኣቦታትናን ኣቦ ሓጎታትናንዩ ናትና ምበር ናትካ ኣይኮነን። በታ ዝመጸእካላ ተመለስ ውጽኣልና ከም ዝብሉ ኣብ ግምት ኣእቲኻ ምኻድ ከም ዘድሊ ክዝንጋዕ የብሉን።

እቲ ዝሃብናካ ናይ ዘይግነት ወረቓት ስሒብናዮ ኣለና። ካብ ሕጂ ንደሐር ኣብዚ ኣብ ሃገርና ክትነብር ምርጫ ስለ ዘይኮነ፡ ናብ ሃገርካ ኪደልና ኣይተጸብበልና ከም ዝመጽእ፡ ርዱእ ብምግባር ብምሉእ ዓቕምኻ ናብቲ ዝሓመደ ዝተዘርገ ግን ከኣ መግለጺ መሰረታዊ መንነትካ ዝኾነ፡ ታሪኽ፣ ቋንቋ፣ ባህሊ፣ ሃይማኖት፡ ነዚ ኩሉ ሓቕ፡ፋ ዝሓዘ ሃገር ጠመተ ምግባር፡ ናይ ብሱል ልቦና ግዴታ ምበር ምርጫ ኣይኮነን። ስለምንታይ ቀጻልነት ውሕስነት ህይወትካ ኣብቲ ብተፈጥሮ፡ ብሕግን ብፖለቲካን ትፍለጠሉን ዝወነንካዮ ናትካ ምበር፡ ትኳቦ እንዳማትካ ኣይኮነን።

ዓለም ናይ ዓሌት፣ ሃብቲ፣ ስልጣን፣ ፍትሒ ኣድልዎ ከም ዘወገደት፡ ብዓይኒ ክብረት መሰረታዊ ሰብአውን ደሞክራሲያውን መሰላት ኣብ ሓደን ተመሳሳልን ሚዛን ትመጽእ ከም ዘላ፡ ኣብ መላእ ዓለም ከም ፍልጠትካን ትሕዝቶኻን ብነጻነት ክትዋሳእን ብዘይ ዝኾነ ስኽፍታ ክትነብር ከም እትክእልን ሰብከት ካብ ዝጅመር ነዊሕ ዓመታት ተቐጺሩ ኣሎ። ብፍላይ በቶም መዘውር ፖለቲካዊ፣ ቁጠባዊ፣ ወተሃደራዊ፣ ዜናዊ፣ ባህላዊ ዓለማዊ ዓብላልነት ዘረጋገጹ፡ ንገዛእ ርእሶም ቀዳማይ ዓለም ዝሰመዩ ሃገራትን መንግስታትን ብዛዕባ ማዕርነትን ነጻነትን ደቂ-ሰባት ብዙሕ ኣዝዩ ብዙሕ ጥዑም ነገራት ክበሃልዩ ዝሰማዕ።

እቲ ወዲ-ሰብ ኣብ ዝኸደ ከይዱ ሰብኣዊ መሰሉ ክኸበር ኣለዎ ተባሂሉ ብወግዒ ዝተኣወጀን ኣብ ሰነዳት ሰፊሩ ዝምደረሉ ጥዑም ሓሳባትን፡ ልባዊ እምነትዩ ኢልካ ክትቅበል ግን መረጋገጺ የለን። ሃገራት ብሕጊ ዝተረጋገጹ፡ ኣብ ካርታ ዝተሳእለ ልኡላዊ መንነት ኣለዎን። ኣብተን ሃገራት ዝርከብ ጸጋታት ከኣ ናይቶም ዘቕምዎን ህዝብታትዮ። ስለዚ እቲ ኣብ ልዕሊ ደቂ-ሰባት ኣድልዎ ክግበር የብሉን። ብፍልጠቶምን ትሕዝቶምን ኣብ ዝኾነ ክፍለ ዓለምን ሃገርን ከይዶም፡ ሰሪሖም ህይወቶም ክመርሑ ምሉእ መሰል ኣለዎም ዝብል ርእይቶ ብመትከል ቅኑዕን ቅቡልን ኮይኑ፡ ረብሓ ናይቶም ደቂ ሃገር ክሳብ ዘይተቐጸጸካን ዘዩጉደልካን ምኻኑ ኣቐዲምካ ምርዳእ ግን ኣገዳሲዮ። ብጋህዲ ንሰምዖን ንሪኦን ዘለናን ከኣ ጭቡጥ መረጋገጺዮ።

ብግምት ናይ ሎሚ 10 ዓመት ኣቢሉ ይኸውን ፈጠርቲ ራዕዲ ኣብ ዓዲ እንግሊዝ መጥቃዕቲ ፈጸሞም ነይሮም። በቲ መጥቃዕቲ ድማ፡ ብዙሓት ሰባት ኣካሎም ጎዲሎም። ህይወቶም ድማ ስኢኖም። ብዙሕ ንብረትውን ዓኒዩ። ኣብ እዋኑ ቀዳማይ ሚኒስተር እንግሊዝ ዝነበሩ ሚስተር ቶኒ ብሌር ነቲ መጥቃዕትን ብሳዕቤኑ ዝበጽሑ ሞትን ዕንወትን ኣመልኪቶም ኣብ መድረኽ ወጺኦም ብወግዒ ኣብ ዘስምዕዎ መደረ፡ ሃገረ እንግሊዝ፡ እንግሊዛዊ መበቆል ናይ ዘለዎም ዜጋታት ሃገርያ። እቶም ናይ ወረቓት ዜይግነት ዘለዎም ሰባት እንተደኣ ሕግና ኣኸቢሮም ተመሳሲሎም ዘይነበሩ ኮይኖም፡ ኩሎም ካብ ሃገርና ክወጽኡልና ኣለዎም ኢሎም

ኢሎም ምንጣርም ይዘከር። እነሆ ድማ አብዚ ዝሓለፈ ሰሙን ፕረዚደንት ኣመሪካ ዶናልድ ትራምፕ ን4 ኣባላት ባይቶ ኣመሪካ ዝኾና ጸለምቲ ደቂ-አንስትዮ ምንም ከይተሰከፉ፡- ሓላፍነት ከይተሰመዖም፡ ብዘርአውነት ሃገርና ለቕቕክን ኪዳ ብማለት ኣብ መንጎ ጸግዱን ጸለምትን ዘሎ ፍልልይ ብግልጹ ኣንጸባራቆም።

ፕረዚደንት ዓባይ ሃገረ ኣመሪካ ዶናልድ ትራምፕ ነዚ ዘርአዊ ትሕዝቶ ዘለዎ መልእኽቲ ትዊተር ብዝተባህለ መራኽቢ ብዙሓን ዘርጊሖም ኣለው። ኣብቲ ናይ ትዊተር መልእኽቲ ድመ ነተን ራሺዳ ቲላብ፡ ኣያና ፕረስለ፡ ኢልሃን ዑመር፡ ኣሌክሳንዲያ ኦክስዮ-ኮርቴዝ ዝተባህላ 4 ኣባላት ባይቶ ኣመሪካ ብስራሕ ምኽንያት ሓሳብን ስለ ዝሃባ ጥራሕ ኣይትግንቅፋና ነናብ ዝተዘርገ ሃገራትክን ክትከዳ ትኸእላ ኢኻን ክብሉ ካብእም ትጽቢት ዘይግበር ናይ ብደዐን ምንእኣስን ቃል ኣስሚዖም። እዚ ብቐጥታ ኣብ ልዕሊተን ኣርባዕተ ኣባላት ባይቶ ኣመሪካ ዝኾና 4 ደቂ-አንስትዮ ዝተወርወረ ሓሳብ " ካብ እግሪ ኣፍ ይዕንቀፍ" ኢልካ ትቐበሎ ሙላቕ ኣይኮነን። ኣብተን 4 ሰባት ጥራሕ ዘንጸጸረውን ኣይኮነን። ንሚሊዮናት ህዝብታትን ሃገራቶም ዝትንክፍ ሓላፍነት ዝጎደሎ መልእኽቲዩ። ብርግጽ ድሕሪ ዓሌታዊ መልእኽቲ ናይ ትራምፕ ብፍላይ ኣብ ስልፊ ደሞክራሲ ኣመሪካ ኣዛራቢ ኮይኑ ኣሎ። ክሳብ ባይቶ ተኣኪቡ ተዘራራብሎስ፡ 240 ኣባላት ባይቶ ነቲ ዓሌታዊ ጸርፊ ክኹንንዎ እንከለው 187 ከኣ ከም ዝደገፍዎ ብማዕከናት ዜና ክቃላሕ ቀንዲ ኣሎ። ኮይኑ ግን ዘመኑ ሓሳብን ተግባርን ምጥዕዓም ዝተሳእነሉ፡ " ዒሉ መቐመጫኻ ሓሉ" ይኸውን ከም ዘሎ ምርጻእ ግን ኣዝዩ ኣገዳሲዩ።

እዘን "ዘ ስዒድ" ብዝብል ስም ዝጽወዓ 4 ኣባላት ባይቶ ኣመሪካ፡ እተን ሰለስተ ብትውልድን ብሕግን ኣመሪካውያንዮን። እታ ሓንቲ ኢልሃን ዑመር ከኣ ብሕጊ ኣመሪካዊትያ። ትራምፕ ግን ብሕብሪ ቆረቦተን፣ ብመቐለን ብጸታኣን ከም ዝጎጥዮምን። ደፊረሞን። ሃገርና ግደፋልና ናብ ሃገርክን ኪዳልና ኢልሞን ስለምንታይ ዝብል መዛረቢ ማዕከናት ዜና ዓለምን ተግባቕቲ ሰብአዊ መሰላት ኮይኖም ይርከቡ።

ብምርጫ ብህዝቢ ዝተወከላ ኣባላት ባይቶ ከምዚ እንተተባሂሉን፡ እቲ ብዙሕ ዝዘረበሉ ሰብአውን ደሞክራሲያውን መሰላት ብኣፍ ምበር ብእምነት ከምዘይኮነ የረደኣና። ንሕና ኤርትራ ኣብዚ መድረኽዚ ብሰንኪ ጠላም ስማዊ መንግስታዊ ጉጅለ ህግደፍ ገዛና ዓጽና ናብ ስደት ንውሕዘለ፡ ግዳያት ስደትን ንኸነሉ ዘለና ኣዝዩ ሕሱም ወቕቲ ንርከብ ኣለና። ነተን ኣባላት ባይቶ ኣመሪካ ሃገርና ክደፋልና ናብቲ ዝፈራረሰ ሃገርክን ኪዳልና ክብል ዝተመሓለፈ መልእኽቲ መዓስን ኣበይን ብመንን እንተዘይኮይኑ ሓደ መዓልቲ ንዓናውን ክበሃለና ምጅኑ ፈሊጥና ጠንቂ ኣልጊስና ዝተዘርገ ፖለቲካ ሃገርና ናብ ንቡር መለስና ኣብ መሬትና ብመንነትና ከቢርና ንነብረሉ ባይታ ንምፍጣር ብሓላፍነታዊ ስምዒት ብንቕሓት ክንረባረብ ኣለናን ይግባእን።

ኣብ ዝሃለና ንሃሉ ብሃገርና ብመንነትና ክንግደስን ክንሕበንን ኣለና። ውዒሉ ሓዲሩ ናይ ሰብ ናይ ሰብ ምጅኑ ፈሊጥና ንሃገራዊ ፖለቲካዊ ጉዳይና ምሉእ ኣቓልቦ ንሃብ። ሓሳብ ምስ ተግባር ወዲና ተወሃሂድናን ተኸባቢርናን ኣንጻር ዘቤታዊ ምልኪ ንቃለስ። ዓለም ናትካ ሒዝካ፡ ኢድካ ሓዊስካ ጥዕምቲ፡ ናትካ ኣጥፊእካ ጽግዕተኛ እንተኾይንካ ግን ሕስምቲ ምዃና ካብዚ ልዕል ክብል ዝተገልጸ ዘርአዊ መጥቃዕቲ ንመሃር። ክንስደድ ገጽ ሰብ ክንርኢ ክንዋረድ ንዝገበረና ጉጅለ ህግደፍ ልዕሊ ዝኾነ ካልእ ጸላኢና ምጅኑ መርገጽ ወሲድና ንምእላዩ ብምሉእ ዓቕምና ንረባረብ። ሓቀኛ ታሪኻዊ፣ ብሄራዊ፣ ባህላዊ መንነትና ምስ ኤርትራዊ ሃገራዊ መንነትና ዝተኣሳሰረዩ። ስለዚ ኣብ ሃገረ ስደት ብዘረኽብናዮ ግዝያዊ ሰላምን ነዋታዊ ሃብትን ከይተዘናጋዕና ወይ ከይተቃለልና ኩሉ ጠመተና ናብ ሃገርና። ምኽንያቲ ናይ ዜግነት ወረቐትን ነዋታዊ ሃብትን ተደሚሩ፡ ሚዛኑ ክንዲ ሃገራዊ መንነታዊ ክብሪ ኣይመጽእን።

ብሓልዮት ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ ዝፍኖ፡ ድምጺ ሰላምን ደሞክራሲን ኤርትራ፡ 17-07-2019

